

„Soča“ izhaja vsak petek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „po slanica“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za branbo narodnih pravic.

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici Via del Municipio v Kalistrovi hiši III. nadstr. naročnina pa — opravištvu „Soče“ v Gorici „Via scuole“ h. št. 429, II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Grof Coronini-jev govor.

(Konec.)

Še nekateri posebni razlogi govore zoper nameravano povznesanje colnine od kave, riža, petroleja i. dr., s čemer se na vse zadnje povikšajo neke vrste direktnih davkov.

Te colnine bi donšale Cislajtaniji kakih 7 milijonov, in vsakdo mora priznati, da bi tak dohodek pri naših razrušenih bilancah jako ugajal.

Jaz bi pa v te colnine le pod gotovimi pogoji privolil.

Finančni minister je uže večkrat poudarjal, da se mora deficit odpraviti, da se to lahko po dveh načinih dožene, to je z varčnostjo in pa s pomnoženjem državnih dohodkov in da treba oba načina izvesti, ako hočemo, da se zaželjen namen doseže.

Ta načela so gotovo vse pohvale vredna; pri vsem tem bi se utegnili v teoriji ugovarjati, da so javni davki uže tako preobilni, in da naj bi se tedaj skušal deficit samo z varčnostjo odpraviti — a če se postavimo na praktično stališče, moramo priznati, da ni mogoče popolnega uspeha doseči, če se ne izvede oba načina.

Zahteva se pa lahko, da se po obeh potih z enako odločnostjo postopa tako, da se oba načina srečata vsaj sredi pota. Ministerstvo pa hoče, kakor sem uže rekel, s povikšanjem colnine pridobiti okoli 7 milijonov in še nekoliko milijonov, s časoma morda enak znesek, z osebno dohodnino; na drugi strani pa je posebna ministerska komisija pretresala, koliko bi se dalo prigrisposodari in vsled dotičnih razprav so se znižali navadni stroški — in ti so najdoločivnejši, — v proračunu za leto 1878 še ne celó za pol milijona.

Če pomislimo, da so davki uže dan danes skoro neprenesljivi, da živimo za zdaj v normalnem času in da so naše gospodarstvene razmere zelo slabe, nadjam se, da mi ne bo nihče v zelo štel, ako izrekam, da ne bom še svojim glasom drugače potrjeval novih bremen — razun če bi to moral storiti vsled izvanrednih dogodkov — nego da se ob enem z vso resnobo vvede stroga varčnost v vse razdelke javnega gospodarstva brez izjeme, kar bi nam dalo gotovost, da zgine vendar enkrat deficit iz naših bilanc. (Občna pohvala.)

Morda bi vtegnil kedo opaziti, da se ta moja razločna izjava ne vjema prav z mojim vedenjem, ko je šlo za reformo (preuravnavo) našega dačnega sistema, katero sem podpiral, da-si se tudi po njej nameravajo povikšati davki, katere plačujejo kontribuenti.

Naj to navidezno navskrižnost nekoliko pojasnim. Bistvena misel te reforme je ta, da se imajo splošno znižati zemljiščni, hišni in obrtniški davki, to je stari, izvorni davki in doklade in da se ima vvesti tako imenovan davek od osebnih dohodkov na mesto sedanjega dohodninskega davka, kateri bi nehal. Ta misel se mi zdi prav reformatorična. Znižanje zemljišnega, hišnega in obrtniškega davka bo prišlo v očitno korist manj premožnemu ljudstvu, ker ostanejo dohodki, ne presegajoči letnih 600 gl., prosti novega dohodninskega davka; koristilo bo pa tudi večim posestnikom in obrtnikom, kajti izračunuje davku podvržen dohodek se bodo smele odbivati obresti morebitnih dolgov in vsa druga pasiva, kar ni bilo dozdej dovoljeno. Pri nas bo ta dačni sistem ugajal ne samo posameznim, ampak ugajati bo moral celi naši deželi, ker je većinoma poljedelska in sicer v veči primeri kakor drugim deželam; kajti v deželah, kde je mnogo velikih obrtnij, bodo veliki kapitali više obdačeni, mej tem ko se smemo nadejati, da bode naši deželi dačno breme v obče nekoliko zljajšano.

Ne bo znamenit, pa vendar prvi korak na potu, o katerem menim, da je prvi pot. Po določbah nove postave bo teže, odtezati se dolžnemu odrajtavanju dohodnine, ker bodo cenilne komisije lahko popravljale za nepopolne spoznane fasije, in jaz menim, da se mora sprejeti vse to, kar zagotavlja izvršitev ve-

ljavnih postav, tem bolj pa v tem primerljaji, ker tisti, kateri se odtezajo precizni dolžnosti, ne skodujejo samo državnemu erarju, ampak tudi vsem vestnejšim in takim kontribuentom, kojih dohodki se ne morejo prikrivati.

Če se hočejo slednjic odpraviti doklade k državnim davkom ter pridružiti staremu davku, raztegne se s tem nekoliko volilna pravica, kar jaz prav rad sprejemem. S tem da se davek razvrsti po meri in v primeri dohodka, vvede se v naš dačni sistem en nov, do zdaj še ne poznan element, kateri, dasi je tudi na socijalističnem programu, mene vendar nič ne plaši. To razvrščenje je pravična odškodba za veliko breme, katero se primeroma muži ter obtežuje revnejše ljudstvo in to vsled užitnine in drugih vrst posrednjega davka.

Če sprejmemo z socijalističnega programa, kar je razumno in izvršljivo, vzamemo mu s tem najuspešnejše in mogočnejše orožje. Ne smemo zabiti, da imajo v našem parlamentu vladajoč vpliv premožnejše vrste, ker imajo veliki posestniki in kupčijske zbornice privilegij, da so v njem naj boljše, to je še skoro dvema tretjinama vseh poslancev zastopani; ker je pa volilna pravica navezana na davek, ne bode ta parlament zavrnil načrta postave, ki mu ga predlaga sedanje, gotovo ne preliberažno ministerstvo v namen, da vstreže onim ljudskim vrstam, katere ne morejo razodeti svojih potreb in želj po lastnih zastopnikih.

Novi davek, kateri bo rasel v primeri večjega dohodka, pa ni na vse zadnje nič drugega, nego vzakonen privilegij, po katerem se je bogatstvo posebno po svojih boljših zastopnikih vedno spenjalo, to je, da ima več donšati za vsak dober in koristen namen in tedaj tudi za javno stvar.

Iz vseh teh razlogov se strinjam z nameravano dačno reformo, ne glede na to, da pomorem še svojim glasom morda celó pomnožiti dohodke prihajajoče od davkov: trden sem pa tudi v svojem sklepu, da za zdaj in dokler se ne vresničijo ravnokar razložene razmere, ne dovolim, da bi se iz novega dohodninskega davka nabral več znesek, nego blizo toliko, kolikor se vtegne pozgubiti vsled odoitkov na zemljiščnem hišnem in obrtniškem davku.

Če zbornica zavrže bodisi te odbitke, ali kak drug bistven element izmed dotičnih vladnih predlogov, potem postanem koj odločen protivnik teh predlogov, in to še o pravem času, kajti, kakor je modro sklenil dotični odbor, glasoval bode parlament določno o vseh skupaj še le v tretjem in zadnjem branji.

Omenil sem površno vsa najvažnejša vprašanja, ki se zdaj v parlamentu razpravljajo (ako bi se hotel v nadrobnosti spuščati, govoril bi cele ure) in bi Vas ne hotel dalje muditi, častivredni gospodje, če bi ne znal za predmet, sicer relativno manj važen, kateri Vas utegne pa vendar zanimati.

Spregovoriti hočem nekoliko besedi o autonomiji italijanskega Tirola, katero je zbornica zavrnila; dokazati hočem, da sem tudi v tej zadevi zvest ostal svojemu programu, dasi mi je neljubo bilo — kakor v vsakem drugem primerljaji — da nisem mogel vtrčati želji, kojo so izrazili zastopniki znamenitega dela ljudstva.

Italijansko Tirolsko se ne pritožuje in se ni še nikdar pritoževalo zaradi narodnih stvari. Morda se je narodnosti v tem državnem delu med vsemi drugimi še največ dovolilo. Sodnije, šole, cerkev vse je čisto italijansko.

Italijansko Tirolsko se ima pa uzrok pritoževati, da je bilo od vlade zanemarjeno in v tem se mu enaka godi, kakor raznim drugim deželam.

V tem oziru se lahko očita vladi, da je mnogo opuščala; saj bi se državni interesi s tem naj boljše pospeševali, ako bi dežele, ležeče ob periferiji neprenehoma čutile, kako srce bije v državnem središču, od koder bi se morala oživljajoča kri nepretrgoma zagajati v najdaljnje strani.

Prav rad bi se bil pridružil resoluciji, katero bi

bila od vlade zahtevala, naj tem pomarkljivostim v okom pride.

Željo po autonomiji je vzbudilo, kakor se mi pozdeva, mrzenje zoper nemško narodnost, katere zaseda ostalo deželo, in s katero ne marajo biti tirolski Italijani politično združeni.

To mrzenje pa, naj si bodo njegovi uzroki kakoršnikoli, uže ponehava, od kar so južni Tirolci popustili sivno politiko ter pošiljajo svoje poslance ne samo v dunajski parlament, ki jih je preprijazno sprejel, ampak tudi v Insbruški deželni zbor, kder so njihov prihod tudi veselo pozdravljali.

Uže njih navzočnost bode mnogo v to pripomogla, da se bodo interesi njihovih zastopancev više spoštovali in podpirali; zdaj vidimo, da je Italijan celó za glavarja postavljen celi deželi.

Od kar je italijanska narodnost, akoro bi rekel, prijateljstvo sklenila z nemško, od kar ste se posebno na znanstvenem in literarnem polju spoznali, zanašati se je, da se tista mržnja popolnoma razkadi.

Kakorsibodi, jaz nisem mogel še svojim glasom pripomoči, da bi bil parlament izjavil — in s tem bi ne bil ital. Tirolu prav nič koristil, tega sem v arcu prepričan — da je to uže zadosten razlog za razdelitev katere dežele, ako živé v njej razne narodnosti, ker ne morem takega nevarnega, razdeljalnega principa potrditi tudi za našo deželo in za većino drugih ne in dosledno tudi ne za državo.

Pri zadnjih naših volitvah je bil volilni odbor v svoj program sprejel zedinjenje naše dežele s Trstom in Istro; to željo so vzbudili enaki čuti, kakor pri južnih Tirolcih ono po autonomiji. Če bi se hoteli potezati za tako zedinjenje, vzbudili bi koj tudi med našimi Slovenci željo po zedinjeni Sloveniji. Ker bi pa po tem potu tudi prišli do ločitve, izrekel sem jasno in razločno, da sem nasproten takemu zedinjenju. Za to menim, da sem tirolskim Italijanom samo to zanikaval, za kolikor se more z enim posameznim glasom zanikavati, kar sem si v dolžnost štel, čreči tudi svojim sodeželanom.

Tako postopanje se ne vjema samo z mojim prepričanjem, ampak sodim, da se tudi najbolje prilaga goriškemu poslancu, kajti, kakor bi smeli našo državo imenovati mikrokozem, ker so v njej razmere tako različne bodi gledé zemljišč ali podnebja, bodi gledé jezika ali šeg v raznih nje straneh, tako bi smeli reči, da je naša dežela, dasi malo prostorna, vendar majhen nje prototip; pri vsem tem pa se je posrečilo, da so si v njej stanujoče narodnosti ustvarile nekak „modus vivendi“, po katerem še dobro shajamo in se s časoma še bolj poravnamo.

To isto se dožene po vsej državi. Razne narodnosti bodo čedalje boljše razumele, da odmenjene druga med drugo živeti si zavarujejo vzajemno svoj obstoj in da če vsaka svoj jezik goji, pa jezik drugih spoštuje, bodo vse skupaj mogle in morale v trdni zvezi sodelovati v dosegu onih velikih in svetih namenov, ki so skupni vsemu človečanstvu in poleg katerih zginejo vse različnosti rodu in jezika.

S tem sem končal svoje razlaganje. Jaz si nikakor ne laskam, da bi bil vselej in v vseh posameznih primerljajah vsem vstregel, tega ne more noben človek doseči.

Toda dokler ni razloga, da bi mogel misliti, da sem zgubil zaupanje, s katerim ste me, čast gospodje, enkrat počastili, zastopal Vas bom dalje v parlamentu, držče se vedno dosedanje poti, katero mi jasno odkazujejo moji neomahljivi čuti kot dober Avstrijanec in dober Goričan; prizadevati si hočem, da, kolikor bo v moji moči, pospešujem splošne državne interese in s tem posredno, pa tudi neposredno v njih krogu interese naše ljube dežele.

Ponavljati pa ne morem zadostokrat, da se nikakor ne nameravam vsiljevati in da sem vsak čas pripravljen položiti svoj mandat, kakor hitro mi nazznanite, da imate z njim druge namere; in zagotavljam Vas, častiti volilci, da bi Vam tega nikakor ne

zamesti, kajti kakor nisem nikdar mislil, da ne zabredem v pomote, tako mi pravi vest, da sem vselej hotel najboljše; saj sem si zvest, da mi tega spričevala tudi moji someščani ne odrečejo.

(Živahna in občna pohvala.)

Italijani in Slovani.

Valičević je sé svojo izvrstno brošuro „Gli Italiani e Slavi dal Judri al Quarnero“ tako hudo dregnil v sršenovo gnezdo, da je kar zašumelo mej tržaškimi, isterskimi in goriškimi Lahoni. Kako je razdružila ta kajžica tržaške sršene, poročal je uže naš dopisnik iz Trsta in brali smo to tudi v organih tržaških Italijanciev in židov. V Gorici pa se je Isonzov sršen tako strastno zagnal zoper nas mirne Slovence, da se je v svoji slepi strasti vdrl v neke paragrafe kazenskega zakonika, vsled česar mu je gospod državni pravdnik peruti odstrigel, še predno je zabredel po deželi.

Resnica v oči kolje, pa ne vsakega, ampak le one, kateri čutijo, da govori resnica zoper nje, pa nemajo toliko poštenja, toliko pravicoljubja, da bi to sprevideli in spoznali. Tega smo se zopet prepričali iz članka „Gli Italiani e gli Slavi“ v zaplenjeni številki našega goriškega bratca „L' Isonzo“ v kateri nek „Veridico“ v porugljivo-zaničevalnem tonu ugovarja zgodovinski razpravi vrlega Vuličevića. Ker se je omenjena Isonzova številka naglo po Gorici raznesla, prijeli smo jo tudi mi in tedaj lahko sé stvarnim odgovorom zavrtnemo neslane bedarije Isonzovega članarja.

Iz vsega omenjenega članka je razvidno, da na ši nasprotniki zgodovine ne poznajo, ali bolje rečeno, da jo poznati nečejo. Istina je, da si zgodovino po svoje tolmačijo, da jo tako zvijajo, kakor se njim prilaga, ali da sami zgodovino delajo, kakor jim je že Vuličević na vsaki strani svoje izvrstne brošure dokazal.

Ta prikazen nikakor ni nova. Le začnimo pri sebi, pri Slovencih in sploh Slovanih! Ali nam ni ustvarila fantazija naših prerodoljubnih zgodovinskih preiskovalcev sijajno prazgodovino, o kateri Kliona nič ne ve, katere ne bode nikoli mogoče dokazati? Ali ne terde Hrvati, da je na slovanskem jugu vse hrvaško, da bi se mesto slovenskega ali serbskega moralo hrvaško govoriti in pisati? — In kdor je kedaj zgodovino historjografije študiral, našel je skoro pri vseh narodih velikanske pomote glede stareje zgodovine. Kot izgled naj omenim le Francoze, ki so v resnici mislili, da so potomci starih Trojanecv, dokler jih nejsio Maurini na bolje pot zavrnili s kritično izdajo starofrancoskih zgodovinskih spomenikov.

Čisto natorno je torej, da so si tudi naši goriški Italijani zgodovino po svojem okusu prikrojili. Oni nečejo priznati za pokneženo grofijo Goriško in Gradiško drugega imena, kakor „il Friuli orientale.“ Res je, da se je v začetku našega stoletja Goriško, včasih tudi „avstrijska ali illyrska Furlanija“ imenovalo, a v poprejšnjih časih ne nahajamo tega imena nikoli in Czörnig je dokazal (Görz und Gradisca I. pg. 420, opomba 1), da se Goriško (t. j. okrajno glavarstvo Goriško in Tolminsko, ker Kras je spadal do novejšega časa h Kranjskemu) nij nikoli prištevalo k Friulskemu.

Odkar pa so začeli naši Italijani po združenju z Italijo hrepneti, od tedaj dokazujejo, da je Goriško le del Friulskega. To poudarja že „Rapporto generale“, katerega je kupčijska zbornica goriška l. 1860 visokemu ministerstvu poslala; in to dokazuje Prospero Antonini, ki je izdal l. 1865 v Milanu knjigo „il Friuli orientale“, ki je ne glede na njeno strankarstvo jako spretno pisana.

To mnenje, da sega prirodna in torej tudi politična meja Italije do Kranjskega, zastopa tudi naš „Isonzo“, ko pravi: „če je vzhodna Furlanija, sedaj poknežena grofija Goriško - Gradiška, politično ločena od beneške Furlanije, — kar je za naše vprašanje čisto vse eno — je pa s to po zemljiščnem slogu, po jeziku in po šegah tako ozko zvezana, da mora biti bedast ali hudoben, kdor hoče trditi, pa niste avstrijska Furlanija in beneška dela ene celote, in da mora slučajno politično razdelitev prezirati, ter primerjati število Italijanov z onim Slovanom takraj in ukraj Idrije, kdor hoče soditi o narodnosti Furlanije.“

Da spada sedanje Goriško prirodno in geografično k gorenje-italijanski nižini, to pač sprevidi vsakdo in nij bilo treba, da nas še le Isonzo o tej resnici podučuje. Vendar iz tega še ne sledi, da bi moralo Goriško tudi politično k Italiji spadati, kakor naši Italijani želé. Zakaj pa nij Galicija politično z Rusijo združena, zakaj ne Dalmacija s Turčijo in zakaj ne Malta z Italijo? Zakaj zlasti ta ne, saj ima bolj važno lego od Goriškega in tudi njeno prebivalstvo (750000) nij ravno mnogo manjše, kot goriško.

Iz Ritterjeve knjige: „Einleitung zur vergleichenden Geographie.“ nam je sicer znano, kako velik upliv ima naličje kake dežele na njene prebivalce; a ravno ista knjiga tudi nči (str. 165 in nasl.), da ta upliv se kaže, le dokler se nahaja ljudstvo v prvotnem, patornem stanju. Kakor hitro pa človeški duh toliko

okrepi, da sam naličje svojega bivališča spreminja, da iz puščav cvetoče livade ustvarja in s prekopi čisto različna morja veže; tedaj tudi natorne zapreke neso zanj več zapreke in natorne meje mu morejo le tedaj kot politične veljati, kedar se to njemu poljubi. Smešno je torej zahtevati, naj bodo natorne meje vedno tudi politične mej dvema državama.

A vernimo se zopet k Goriškemu. Tej deželi je že po natori zagotovljen samostojen obstanek, ker je njena meja proti frijulski nižini prav jasno izražena. Gore ob sedanji goriško-beneški meji so, čeravno mnogo niže, kakor one ob goriško-kranjski, vendarle zadosti znatne in leže tako v eni vrsti, da se nam zde sposobne ločiti porečje Soče od ostalega Beneškega. Edineča vez naše dežele je Soča in po njej bi se lahko imenovalo Goriško tudi „Posočje.“ Soča veže tudi ravni del naše grofije z ostalo deželo, dasiravno bi ta že onstran prirodne meje ležal.

Takih primerljejev, da so zase okroženi oddelki večje celote samostojni postali, imamo prav mnogo. Le mislimo na Portugisko. Ali ne spada to prirodno k Španiji? in vendar obstoji že od XII. stoletja samo za-se.

Ali pa vzemimo drugi, nam bliži izgled. Nihče ne bode tajil, da nij Erdeljsko po svojih rekah Szamos, Körös in Maros z Ogorskimi združeno. Vendar ga ločijo od Ogorskega precej visoke gore in zato je bilo v zgodovini poklicano, samostojno življenje razvijati. In Erdeljsko je to življenje tudi zares razvijalo, v starem veku kot neodvisna Dacija, pozneje sedež Gepidov; in v novejem času je imelo lastne, od Ogorskega neodvisne vojvode od 1526—1696.

Tudi Goriško je od prirode namenjeno, da predstavlja v obširni Benečiji posebno deželo in predstavljalo jo je tudi v resnici skozi vse zgodovinske dobe. (Dalje prih.)

Vojna poročila.

Kakor so se v začetku sedanje vojne Rusi in njihovi zavezniki počasno in okorno gibali, in kakor jih je takrat skoro neprenehoma vojna osoda preganjala — tako naglo, pogumno in zmagovalno napredujejo zdaj po slavnem vzetju Karsa in Plevne na obeh bojiščih. Ni najhujša zima, ni viharjev moč in sila, ni snegom krito in poledico oglašeno gorovje, ni tisoč in tisoč drugih najhujših over, ne ustavlja junaških boriteljev za vero in svobodo južnih bratov — na zmagovalnem potu — v Carigrad. Dan za dnem prinaša telegraf poročila o novih večjih in manjših zmagah slovaškega orožja, o novih pridobitvah, o novejši slavi. Vzemi trdnjavo za trdnjavo, mesto za mestom ob cesti proti Carigradu, so Rusi od Plodiva (Filipopolj) dospeli do Drenopolja (Adrianopolj) in zdaj čujemo, da se tudi uže naprej pomikajo v dveh oddelkih, eden proti Kalipolji (Gallipoli) drugi proti Carigradu.

Ni davno, od kar so še Turkom prijazni časopisi govorili, da bodo njihovi varovanci pred Drenopoljem zbrali vse svoje armade in napeli vse svoje sile zoper ruskega medveda in njegove čete, da pride tu do strašnega, odločilnega klanja. Ali prišlo je drugače: Preplašeni Turki, kojih najboljše armade so uže v varnem zavetju pred švigajočimi krogliami in pred sabljo brusno na Ruskem, ali pa se še le obstražene od hrabrih Kozakov tija gori pomikajo, — zapustili so tudi to važno mesto, predtrdnjavo carigradsko in razrušivši shrambe orožja in živeža, zbežali so v Carigrad. Po oficijalnih poročilih prišlo so 18. t. m. ruske predstraže pred Drenopolje, iz katerega mesta je pobegnilo, kar je moglo, kajti Turke je presnil nepopisljiv strah. Deputacija je prišla iz Drenopolja ruskega generala Strukova prosit, naj zasede mesto in naj tam mir naredi.

Drenopolje je za Carigradom prvo in najvažnejše mesto cele evropske Turčije; štelo je v boljših časih do 160.000 prebivalcev, a zdaj se je nekda to število zeló skrčilo. Sicer je pa mesto tako obsirno, da bi lahko tudi 200.000 ljudi obsegalo.

Rusi se tedaj pomikajo proti Carigradu, Mehemed-Ali pa beži pred njimi branit glavno mesto, mej tem ko je Sulejmanova armada razkropljena in potisnjena v hribove in soteske. — V Carigradu vlada paničen strah in trepet, čez 300.000 mohamedanskih beguncev je uže dospelo v mesto, mnogo bogatejših se je razkropilo po širnem svetu; sultan sam se odpravlja na odhod, če bi Rusija ne hotela dovoliti premirja.

General Gurko je vrgel Turke po več dni trajajočih bojih v Despoto planino. Turki so izgubili 49 kanonov, 4000 mrtvih, 3000 ujetih. Gurko napreduje na vseh straneh.

Da se je ruski oddelek obrnil proti Kalipolji, to ima poseben pomen. To mesto gospodstvuje namreč nad vhodom v Marmora-morje. Iz tega vidimo, da se Rusi malo zmenijo za Angleže in njihove varovance, ampak da neustrašeno prodirajo v trhlo, razpadajočo Turčijo, največo sovražnico Slovanstva.

Iz srbskega bojišča čujemo, da je arhimandrit in vojvoda Dučić, ki je poveljuik desnega krila javorske armade, 18. t. m. vse vasi do Nove varoši zasel. Drug

dan je šla srbska rezervna artilerija proti Mitrovici, Novem Pazarju in Prištini. Na slavnem Kosovem polju imajo nekda Turki 10.000 mož: ali to je premalo proti Srbom, kateri pripeljejo tija najmanj 30.000 mož iz Kersumlje, Vranje in Kumanova.

Iz Aten se javlja, da je v Tesaliji začel grški upor. Tedaj je zavrelo tudi med Grki.

Dopisi.

V Gorici 22. januarija. Strašno žalovanje po ranjem italijanskem kralju, koje je bilo tako živo izraženo v tukajsajih italijanskih listih, posebno pa v našem pobratimu „L' Isonzo“, nas je pripravilo skoro ob vso zavest, da živimo še v naši lepi, avstrijski Gorici, v oni Gorici, katera je še 4. in 5. aprila 1875 razvila vse svojo krasoto in napela vse svoje navdušenje, da je dokazala svojemu presvitlemu vladarju o priliki njegovega prihoda, svojo brezmejno vdanost in zvestobo. Takrat se nam je zares dopadalo v našem prijaznem mestu; tu smo bili zbrani v ogromnem številu, ena misel, ena želja je bila privabila mirne prebivalce cele dežele, Slovence in Italijane, v spukno središče: videti in slaviti smo hoteli vsi, mestjani in deželani svojega preljubljenega cesarja in v svojej radosti, v svojem navdušenju ste tekmovali v eno deželo združeni narodnosti, kako bi drugo pred drugo najdostojnejše in najočitnejše izrazile čute svoje popolne vdanosti najvišjemu gostu.

Splošno navdušenje pri onej slovesni priliki pa ni bilo ne umetno ne samo navidezno, ampak bilo je, tega smo popolnem prepričani, resnično, odkritosrčno; kajti prebivalstvo naše dežele, ne samo tukaj ampak tudi unkraj Soče, je v obče zvesto, dobro avstrijsko in nema nikakoršnega poželenja po spremembi političnih mej, posebno ne po oni „Italiji compiuti“, katero, če ne očitno, pa vsaj mej vrstami svojih organov pri vsaki mogoči priliki zagovarjajo neki v deželo importirani kužni elementi in pa poitalijanceni močje slovanske korenine — rene g a t j e. Ti se postavljajo na vzvišeno stališče kot zastopniki javnega mnenja, pa so le kazitelji tega mnenja. Kedor ne verjame, naj se skuša vrti mej goriško prebivalstvo, mej posestnike, trgovce in obrtnike, naj povprašuje tudi mej prebivalstvom v gradiškem polit. okraji in pozvedel bode, da se ljudstvo sicer ponaša sé svojo narodnostjo, da se mu pa prav nič ne cedé sline po zvezi z blaženo Italijo in da bi plebiscit tudi pri najsilnejši agitaciji niti z 10 odstotki vseh prebivalcev ne privolil v ločitev od Avstrije. Posebno v mejnih okrajih cervinjanskem in korminskem je avstrijsko čustvo dobro vtrjeno; naši Goričanje pa ne glede na kakoršno koli državljansko čustvo dobro vedo, v kako ugodnem položaju je Gorica pod Avstrijo kot avstrijska Nizza in kako bi morala propasti ne samo kot klimatični, zdravstveni kraj, ampak tudi v vsakem drugem oziru, posebno v svojih obrtnijah in v svoji kupčiji pod Italijo.

In če prašate po vsem tem, od kod pa prihaja ono brezkončno žalovanje in jadikovanje po zgubi stvaritelja zedinjene Italije, s katerim polnita „L' Isonzo“ in „Il Goriziano“, posebno pa prvi uže cele tedne dve tretjini svojih predalov? Kdo so oni goriški „cittadini“, kateri so poslali posebno poslanca v Rim, da stapoložila lavorjev venec na rakev nepozabljivega kralja? Kdo so oni, kateri so v imenu goriškega meščanstva brzojavljali ital. ministru De Pretisu in drugim, uaj sporočje kralju Humbertu I. globoko čutjeno sožalovanje po smrti slavnega očeta in kojim je potem rimski sindak Ruspoli telegrafično odvrnil, da se v imenu mestnega zastopa zahvaljuje za javljeno sočutje?

Na vsa ta vprašanja vam jasno odgovorjamo: Mogoče, da ima ranjki „Re Galantuomo“ mej Goričani mnogo spoštovalcev, kakor mu jih ne manjka tudi mej Nemci, Francozi, Slovani in drugimi narodi; a žalovanje, narodno žalovanje smo zapazovali v Gorici samo črno na belem v črno obroblijeh in zarobljenih člankih „Isonza“ in „Goriziana“; vse drugo opije posnemanje tržaških demonstracij se je vršilo v tako pohlevnih dimenzijah — da pravo meščanstvo za to nič ne ve, — vse „en miniature.“ In goriški „cittadini“, kateri so, kakor smo brali v „Gazzetta di Udine“ poslali venec v Rim, javili svojo neizmerno žalost po zgubi stvarnika „unite Italije“ ter prejeli za svojo lojalnost spodobno zahvalo od rimskega mestnega zastopa, kedo so ti? — Nu, to so vam taki „cittadini“, o katerih goriško meščanstvo tudi nič ne ve: predrzni politični klativitezi, kateri senabirajo iz zgorej omenjenih privandranih elementov in pa iz ostudne kaste slovaških Ephialtov. S kratka panitalijanizem šteje v Goriškem mestu in v naši deželi sploh svoje privrženice le po individualah, ali k večjemu po neznatnih koterijah; prebivalstvo italijansko ali furlansko, kakor je hočete imenovati, nema simpatije za to idejo in se ne bo dalo nikdar za-ujo vneti; lista „L' Isonzo“ in „Il Goriziano“ ne zastopata javnega mnenja ni gledé mesta ni gledé okraja unstran Soče, ampak sta le organa vsak svoje koterije in zadnji, če se prav ne motimo, ima svoje korenine večinoma unstran Idrije; edini „L' Eco de Litorale“ ima moč-

no stranko za seboj in jo zna tudi po svojih principih dostojno zastopati. Po vsem tem lahko sodite, koliko vrednosti ima vse ono širokoustno žalovanje po stvarniku zedinjene Italije, koliko pomena imajo vsi oni nadrobni popisi vsega tega, kar se je zadnja dva tedna v Rimu dogodilo. Lista, kojih politični pregled začenja vselej z Italijo, sta pri tej priliki prav posebno pokazala glavno točko svojega programa, a goriško prebivalstvo, to smemo še enkrat poudarjati — se ž njo v obče ne strihja.

V svojem brezmejnem žalovanju so nekateri goriški Italijančiči pokazali tudi svojo plemenito olikanost. Čujtel 12. t. m. je spremil neki Goričan, rodom Italijan, svoji sestri k čitalničnemu plesu; pustivši ju tam, jo zasukne v bližnjo gostilno. Tu sedé nekateri žalujoči in hladé in sladé si srčno grenkobo s furlansko črnino. Ko vidijo, da ima G. čisto srajco in da je sploh nekako praznično opravljen, zadržé se nad njim in ga začno prav debelo oštevati, češ, da se ne spodobi na plesu hoditi in celo med „šklaš“ ne, ko vsa italijanska Gorica žaluje; eden teh lahouskih kulturonošev, kojega oče je nosil slovenske irnaste hlače, ne more brzdati svoje svete jeze, vzame limonov lup, ga napolni s teranom ter začne Goričanu za vrat, da mu vso srajco pomaže. — Da je bil v tej omikani družbi tudi eden „se dicente“ zastopnik javnega goriškega mnenja, kedo bi se temu čudil?

Toda pustimo te jalove demonstracije in njihove patrone na stran in govorimo rajše o resnejših stvarih.

Iz za kulis c. k. deželnega šolskega sveta nam je po zadnji seji švignila zanimiva vest, da je šlo mej drugim tudi za to, da bi se tukajšnja državna, italijansko-slovenska deška šola ali vladnica spremenila v popolnem nemško. Dotični vladni predlog je nekda postal z enim glasom v manjšini. Nu, če minister Stremayr hoče nekdo nam je na uho zašepetal, da ni varno govoriti o tem, kar Nj. Ekszellenca hoče, pa mi ne maramo in za to nam je zadnja misel ostala v peresu.

Za ravnatelja na našem višem gimnaziju in ob enem za člana deželnega šolskega sveta goriško-gradiškega je imenovan neki dr. Teodor Pantke, rodom pruski Slezijanec, dozdaj gimn. ravnatelj v Bolcanu na Tirolskem. Govori se, da ne zna nobenega izmed deželnih jezikov, niti slovenskega niti italijanskega. Kaj to dé, je nekdo dejal, bo vsaj obema enako pravičen! Tedaj Teodor mu je ime, Božji dar, in rojen je Prus. — Omina.

Na naši deželni kmetijski šoli se imajo vvesti zopet bistvene spremembe in to po vladnem, oziroma prof. Haberlandtovem predlogu: Vinokemno poskuševališče se razdruži od šole ter zjedini s tukajšnjim svilorejskim poskuševališčem. Italijanski oddelček kmet. šole bode sam za-se in odmenjen večinoma odgoji sposobnih kolonov in gastaldov. Slovenci bodo imeli v Gorici samo zimsko teoret.-prakt. šolo, drug čas leta bodeta pa učitelja potovaje po deželi ljudstvo podučevala in praktično vadila v raznih kmetijskih opravilih. Cel projekt razjasnimo bolj na drobno v prihodnjih številkah, — v razpravo pa pride v konferenci dne 4. februarja t. l., h kateri je povabil deželni odbor vse deželne poslance. — Stvar je jako važna in bo vtegnila imeti velike nasledke, ugodne ali neugodne, o tem si še danes ne drznemo, objaviti svoje mnenje. Vsakakor je pa potrebno, da naši deželni zastopniki celi projekt na drobno pretresejo, ter natančno in vestno preračunajo, ali v javnem interesu kaže velevažen deželni zavod po vladnem predlogu preustrojiti ali ne. Oni bodo odgovor dajali zaradi nasledkov, tedaj — *caveant consules!*

Iz Skrilj na Vipavskem 12. jan.* (Izv. dop.) (Požar v Dobravljah). Dne 4. t. m. ob 1 popoldne nastal je v Dobravljah požar, katerega je zakrivil 4 letni deček igraje se z žveplenkami. Zvonenje pri sv. Križi privabilo je vse polno ljudstva iz sv. Križa, Zabelj in okolice. Ker je veter močno pihal, bila je nevarnost večja in ljudje so neudljivo delali in gasilili, da se je ogenj pogasil, kateri je pretel celo vas pokončati.

Naj toplejšo hvalo pa zasluži g. Jurij Roth, c. k. voditelj ajdovske žendarmarijske postaje. Ko je ogenj naj huje gospodaril, pritekel je v vas ter svoje orožje podžupanu v hišo izročil; hitro je začel ljudstvo v delu podučevati, sam pa s pomočjo nekoliko mož podal se je se sekuro in pikonom v goreči plamen, tam je sekal in spodbijal grede in bil je gotovo v smrti nevarnosti. Z njegovim trdom in razumnostjo bile so kmalo strehe poderte, da so padle na kupe in tako se je ogenj zadušil, a zgoreli ste vendar dve štali in vse seno, kar sta ga pogorelca imela. Zdaj morata pri milosernih ljudeh sena prositi, da si priživita vsak svojo živino.

Iz Trsta, 21. januarja (Izv. dop.) (Čitalnica v Trstu. — Pevci tržaški in Slavec. — Društvo za podporo ranjenih vojakov. — Prizigalci v arestu. — Rop in oskrumba. — Smrt 114letnega moža. — Viktor Emanuel in loterija. — E. Rossi mojster gledišča. — Opera in balet. — Pust. — Pustna, pa vendar re-

snična. — Beseda na Proseku 6. t. m. — Naj pomagaj kar more. — Mrz.) V saboto je napravila tržaška čitalnica zopet besedo in ples; program je bil jako zanimiv in je privabil mnogo občinstva. Beseda vršila se je dobro. Posebno dopadali ste se gospodični M. in M., ki ste kaj mojstersko igrali na citre. Naša čitalnica ima zdaj pod vodstvom g. Srečkota Bartelja jako močan pevski zbor, (20 prav dobrih pevcev, katere je g. B. tako dobro teoretično izučil, da pojó brez posebnega truda, skoro a prima vista po sekircah). Ti pevci bodo izvrsten naraščaj za našega primorskega Slavca. Prav tako ima g. učitelj Mozetič v Verdclji čez 40 izvrstnih pevcev, ki vsi postanejo udje Slavca. Ti pevci si napravijo vsi enake obleke (narodno uniformo). Če torej Slavec napravi na spomlad koncert v okolici tržaški, ali pa kje na Krasu, sme šteti najmanj na 60 izurjenih pevcev iz Trsta in okolice. Dobro bi bilo tedaj, da bi prišel enkrat sam Slavček general sem pregledat to lepo krdelo, ki bode delalo Slavcu vso čast.

Tržaško društvo za podporo ranjenih vojakov je razpisalo v „Osservatore Triestino“ konkurz za podporo; to društvo ima uže čez 72000 gl. glavnice in torej deli vsako leto prav lepe podpore, katere dobivajo ranjeni vojaki cele primorske kronovine. To sem opazil našim mnogim doslužnim in v vojski ranjenim vojakom v korist.

Predčetrnajšnim so zažgali nekda v zaporu se nahajajoči malovredneži kopico slame v policijski kasarni, vsled česar je nastal hud ogenj; pa je bil hitro pogasjen in nij napravil velike škode. Tukajšnji potepuhi hočejo še celo v zaporu demonstrirati.

Dva potepuha sta ustavila te dni eno ubogo ženo mej Bosketom in Verdcljo, ji pretila z noži, jo na tla vrгла, jej vzela 50 soldov in prstan ter jo na vse zadnje oskrunila in skoro na pol mrtvo na cesti pustila. V mnoge hiše v Trstu so tudi prodrli tatovi zadnje dni in pobrali vse, kar so dobili; sploh se tatvina strasno širi.

Pretekli teden umrl je najstarejši mož v Trstu v 114 letu; ta mož je bil slovenskega rodu, nek Miklavčič, rojen blizo Kormina; dokler je mogel delati, bil je težak, a na stare dni preselil se je v hišo ubozih, kder je živel mnogo let. Se za novo leto mu je cesar podaril 100 gold., katerih pa nij več vžival. — Pogreb bil je sijajen; napravili so mu ga tržaški mestjani, več nego 1000 ljudi spremljalo je ranjkega k začnjemu počitku in napravijo mu nekda iz milodarov tudi spodoben spominček.

Kakor navadno po smerti kacega velikaša, so tržaške babe in sploh navajeni igralci igrali prešli teden številke Viktorja Emanuela na razne loterije, namreč starost ranjkega 57, in nastop kraljestva 14 in 49; prišle so pa na Linc št. 14, 57 in 49 in so torej ljudje mnogo tern dobili. To bo zopet igralca utrdilo v veri na jako nemoralno igro, katero odpraviti je prva dolžnost pravega finančnega ministra za občni blagor in moralo kolkaj skrbečega. Vendar jih je ta pot fratalo, ker omenjene številke so bile uže premočno obložene, vsled česar je loterijska direkcija stavcem vrnila vse stave in jih tako strasno raznenadila. Morda bo pa to kacega igralca spekorilo.

V gledišči „Armonia“ se zdaj producira eden prvih dramatikarjev v Evropi, Ernesto Rossi. Na repertorju so same Schekespeare-ove igre: „kralj Lear, Coriolan, Macheth itd.“ Rossi predstavlja glavne role tako mojstersko, da je malokedo še tako istinito izraževal globoke čute največega mojstra v dramatici. Koliko bi se naši slovenski prvi omikani igrajci v malem času naučili, ko bi prišli samo par tednov poslušati in gledat imenitnega Rossi-ja, to vam je prava dramatična šola. Rossi odide danes v Gorico; naj naši goriški igralci ne zamudijo prilike, poslušati to celebriteto na deskah, ki pomenijo svet.

Opera, katero imamo zdaj v velikem gledišči, nij nič posebnega gledé osebja, pač pa je balet sestavljen iz prvih moči Evrope.

Pust je v Trstu uže začel uganjati svoje burke, v nedeljo je bilo uže polno javnih plesov in maskerad; vse toži, da nij denara, za pustolovje pa ga gotovo ne primanjkuje. Je uže tako: svet visi na lahko stran. Še eno za pust, pa prav resnično.

Nek velik trgovec je pisмено prosil svojega trg. prijatelja v Ceylonu, da bi mu poslal s prvo priliko 1 ali 2 opici za njegovo ženo (1 o 2 scimie): a trgovec v Ceylonu je čital 1 o 2 za 102 (sto in dve) opici in pošlje resnično 102 opici s parobrodom v Trst. Mislite si lahko, kako se je prestrašil tuk. trgovec, ko dobi račun za 102 opici, katerih je pokrnilo po poti 5, tako da je prijel 97 opic. To je gola resnica, ki je prouzročila tukaj veliko smeha in so jo priobčili razni časniki.

Da ne pozabim še Proseka, 6. t. m. se je tam slovesno odprla čitalnica v Nabergejevi novi hiši; vdeležilo se je te slavnosti mnogo odličnega občinstva tudi iz Trsta in vse je bilo polno hvale izvrstnega petja in igranja; še celo „Triester-Zeitung“, ki nerada hvali slovensko gibanje, je to besedo posebno hvalila in še celo eno sulico zlomila za učitelje v okolici, češ, da jim magistrat celó prepoveduje vdeleževati se tudi pasivno narodnih slov. veselic. Sploh zapazujem, da „Triesterca“ stoji v neki dotiki s tržaškimi Slovenci in okoličani. Morda meni, da so tudi Slovenci dobri za njene namene. No, pa naj bo, saj tudi

Slovenci lahko rečejo: „naj pomagaj kar more!“ Če ne gre drugače, treba tudi hudiča z hudičem zganjati — prav po homeopatičnem sistemu. To pa vam rečem, da so se začeli naši okoličani zopet dobro gibati. Nepravden mrz imamo v Trstu od novega leta sem, navadno zjutraj 3, 4 do 50 R. pod 0; burja pa nam še precej prizanaša.

Politični pregled.

Državni zbor na Dunaji se marljivo posvetuje o postavah zadevajočih avstrijsko-ogersko pogodbo, a mnogo vprašanj je še nerešenih in za to ni misliti, da bi se nova nagodba kmalo dognala. Ogerski ministri, kateri so bili na Dunaji na posvetovanji, so se uže povrnili v Pešto, ministerske konference niso imele izdatnega uspeha; samo o tem so se nekda dogovorili, kako bodo postopali nasproti dunajskemu in peštanskemu državnemu zboru. Naši ministri so se nekda tudi odločili terjati finančne cele (podražanje kave, petroleja itd.). Če jih državni zbor ne dovoli, žuga ministerstvo, da odstopi. Kolika nesreča za Avstrijo! Nu, pa jo uže preženejo zvesti ustavoverci, katerim so bolj na sre sedanjí ministri, nego menda najvažnejši ljudski interesi.

Na Kranjskem bodo 30. in 31. t. m. dopolnitne volitve za kupčijsko zbornico. Agitacija je od narodne in nemškutarke strani velika in to posebno zaradi tega, ker ima kupčijska zbornica važno pravico, da voli dva poslance v deželni zbor in od teh je mnogokrat odvisna večina deželnega zbora in odbora. Voščimo Kranjskim sosedom prav srčno povoljen izid.

Na Češkem se je zopet vnel nesrečen razpor mej narodnima strankama na neskončno radost nasprotnikom Slovanstva. Rieger in Škerjšovski sta se namreč prav strasno sprejela v svojih organih, na kar je zadnji izstopil iz narodnega kluba. Tak strastnež ni za javno, politično življenje in za to je najbolje, da se odstrani.

Hrvatski deželni zbor je sklenil svojo sesljo, po tem ko je brez ugovora na znanje vzel kraljev reskript, v katerem se izreka, da ni še čas za zedinjenje Hrvatske. Ivan Vontčina je izstopil iz kluba večine in iz tako zvane narodne stranke hrvatske. Menda mu je preveč vladna.

V Budapešti je bil dne 18. t. m. dr. Svetozar Miletič, odvetnik in prvak srbske narodne stranke, krivega spoznan veleizdaje in obsojen na 5 let zopora — in to na podlagi ene same, zelo sumljive priče, iškarjota Rankoviča, mej tem ko so vse druge priče ugodno govorile za zatoženca. In v čem obstoji ta veleizdaja, zaradi katere je narodni mučenik, Miletič, uže poldrugo leto v preiskovalnem zaporu? Nič drugega ni zakrivil, nego gojil je mej prostim narodom idejo osvobojenja Jugoslovanov in nabiral je darove za srbske ranjene in sirote v nastali vojni. Madjari so nad nesrečnim 52letnim možem razpasli vso svojo surovo, zagrizeno jezo proti Slovanstvu. Poštenu državni pravdnik, kojemu je bilo iz početka ukazano, proti Miletiču voditi preiskavo, usmrtil je rajše samega sebe, nego bi bil, izpoznavši nedolžnost zatoženčevó, na golo zapoved svojih višjih krivo proti njemu postopal. Miletič se je zoper razsodbo pritožil.

V ruskem glavnem stanu se vrše te dni pogajanja o miru ali premirji. Ne verjamemo skoro, da bi se, kakor danes reči stojé, mir sklenil predno bodo Rusi v Carigradu. Najbolje in najdostojnejše je, da naredé kakor Nemci, ko so v zadnji vojski v Parizu mirovne pogoje narekavali Francozem.

Angleški parlament zboruje. Prestolni govor upa, koraki Porte in koraki Anglije nasproti Rusiji bodo do mirne rešitve vodili, katero bode Anglija podpirala; priznava pa, da je mogoče, da se bode vojska podaljšala.

Zastopniki raznih držav so se vrnili iz Rima. Nadvojvodo Rainarja je prosil kralj pred odhodom, zahvaliti se našemu cesarju za prijateljstvo. — Kralj Humbert I. je 19. t. m. v parlamentu prisegel na ustavo.

Razne vesti.

Obraavnave pred porotniki v Gorici se zopet začne dne 11. marcija t. l. ob 9. uri predpoldne; sodnemu dvoru bode predsedoval gosp. predsednik c. kr. okrožne sodnije Pavel Sbisá, kojemu sta za namestnika odločena dež. svetovalca gg. Josip Zencovich in Ferdinand Gironeoli pi. Steinbrun.

Ernesto Rossi, slavno znani tragik, kateri je uže na vseh najimcnejših evropskih o'rih nastopil in povsod bil slavljen in občudovan kot najizvrstnejši predstavljatelj Shakespearevih junakov — počastil je ta dni tudi goriško gledališče s tremi predstavami. V torek je nastopil v A. Dumas-ovej drami „Kean“, v sredo v Shakespeareovi tragediji „Hamlet“, danes pa bo predstavljal „Nerona“ od P. Cossa. Gledališče je bilo vsakrat prepolno občinstva, koje je vse zamaknjeno občudovalo nedosegljivega umetnika.

Kranjska c. kr. kmetijska družba v Ljubljani ima na prodaj v vrtu svojem 1800 murbenih drevesc po 5 let starih, cena 5 do 15 kr. Obširnise se pozve pri odboru kmetijske družbe v Ljubljani.

Humbert I. ali Humbert IV.? Kakor je znano, prevzel je novi italijanski kralj kot tak ime „Humbert I.“, dasi so mnogi hoteli, naj se imenuje Humbert IV., ker so bili uže trije vladarji iz Savojske rodbine tega imena. Prvi Humbert sega v leto 1024; on je v vrsti knezov te rodbine drugi grof, imenovali so ga Humberta beloroka, ne da bi bil imel zares posebno beli roki, ampak ker je dežele, katere mu je bil izročil Rudolf III., kralj Burgundski, jako pošteno in nesebično oskrboval. Konrad II., Salec, nemški cesar in naslednik Rudolfov, odstopil je drugemu grofu Maurienneskemu vse, kar so Burgundski kralji posedovali v Savoiji. Humbert belorok je bil jako bojevit knez. Njegova soproga Ancilija mu je rodila četvero sinov in eno hčer; umrl je leta 1048 in zakopan je v cerkvi v Saint-Jean di Maurienne. Napis na njegovi rakvi se glasi: „Virtutes praeter disce mavere nihil.“ (Uči se, da ni razun čednosti nič trajnega). Humbert II. je bil šesti grof Maurienneski, nasledoval je svojemu očetu Amadeju II. Prejel je naslov cesarskega vikarja in mejnega grofa italijanskega. Ta mejna grofija se je raztezala od Mont Cenis-a do Col di Tenda, ž njo sta bila združena markizat Suzki (Susa) in grofija Turinska. Bil je med onimi vitezi, koji so spremljali Gottfrida Bouillonskega na prvi križarski vojni. Dali so mu naslov „Humbert močni“, ker je bil zares jako krepke postave. Umerl je l. 1108 in je pokopan v katedrali v Montiers-u. Humbert III. „sveti“ je bil osmi grof in je zagledal luč sveta, uže ko se je njegov oče Amadej III. „križar“, po 20 letnem neplodnem zakonskem življenji bal, da njegova rodbina izmré. Njegovo življenje je bilo jako razburjeno, bojeval se je s škofi, sosedi in slednjč tudi z Friderikom rusobradcem, koji ga je iz države izobčil. Pod tem Humbertom je nastal upor v Suzi; prebivalci so hoteli namreč smrti oteči od cesarja vjete italijanske poroke. Barbarosa je moral preoblečen iz mesta pobegniti. Po mnogih hudih borbah z osodo, koja ga je povsod preganjala, umerl je Humbert III. ravno ko se je bil postavil na čelo svojih čet, da bi sinu Barbarose Avigliano iz rok iztrgal. Zanimivo je, da je živel ta knez, kedar se ni bojeval, navadno kakor samotar v divjih razpokah svojih planin. Za grb je imel brus z geslom: „Sic mea alienaque proba“ („tako poskusim svoje in tuje“). Humbert III. je imel štiri soproge: Jedida Toulouska, Germana Zähringska, Beatrice Alponska in Gertruda Flanderska. Samo zadnja mu je podarila možkega dediča. Njegova rakev je v opatji cerkvi v Hautecombe, ko je za časa mirovanja stanoval. Preteklo je tedaj uže 690 let, od kar je vladaril zadnji Savojski Humbert.

Ljudska banka. Tukajšnja kupčijska zbornica je napravila načrt za ustanovitev ljudske banke v Gorici. Pretekli torek je bilo o tem posvetovanje, kojega se je deležilo kakih 20 gospodov. Enoglasno so spoznali korist in važnost takega denarnega zavoda ter izvolili iz svoje srede odbor, kateri bo imel preslovati predložen načrt ter poročati o tem vsaj do 15. marcija t. l. V odbor so voljeni gg. župan dr. Deperis, S. Jona, J. Naglos, N. Pellegrini, K. pl. Ritter, W. vitez Ritter in J. Venutti.

Tatvina. — Iz Vipolž v Brdih se nam poroča: V noči od 16. do 17. t. m. so vlomili neznan tatovi skozi okno v hišo in krčmo tukajšnjega občinskega svetovalca J. R. in so pograbili vse, kar jim je prišlo v naglici pod roko: očedili so omare, pobrali razno blago, tobak, smodke svinjino, vino i. t. d. in jo potem pobrisali, ko so bili najbrže uže polni pijače in jedi. — V sedmih letih je to uže peta tatvina v isti hiši. Ali ni to žalostno spričevalo za naše razmere? in ne mislite, da uboštvo, dasi ga pri nas ne manjka, dovaja do takih hudodelstev — ampak lenuštvo, ponočevanje in pijančevanje. Strogo oskrbovanje krajne policije je našim županom deveta briga. Krčmarji ne drže nobenih postav, ampak imajo svoje prostore odprte, kolikor časa se jim ljubi; tu pijan-

čuje razuzdana mladina, če treba tudi kvarta ali pleše, dokler je kaj okroglega v žepu; — plesi tudi brez dovoljenja niso v naših krčmah nič nenavadnega. Od kod vse to? Ker županstvo zanemarja svojo dolžnost, ker ni nobenega nadzorstva, nobenega reda, nobene kazni. Zdaj smo dobili žendarmerijo v Kviško in nikdo ne dvomi, da ona lahko mnogo pripomore za ohranjenje javnega reda, a to le tedaj, kedar tudi županstvo pozna in spolnuje one dolžnosti, ki mu jih nalagajo postave gledé oskrbovanja krajne policije. Zdaj imamo novo županstvo in star pregovor pravi, da nova metla dobro pometa. Bcno videli!

Medved ujel tatu. V nekem magjarskem selu je dobil cigan z medvedom v krčmi prenočišče. Medveda je zaprl v hlev, sam pak je sel na steljo počivat. Po noči pak je prišel v hlev tat, da bi ukradel krčmarju svinje. Tavajoč po temi prispe do medveda, kateri ga, ne umeč šale, precej trdo objame. Tat se ustraši, in ker se svojemu neljubeznjivemu tovarišu nij mogel iztrgati iz krempljev, začel je na glas kricati. Na to pridejo krčmar in posli ter, ko je medvedov gospodar osvobodil tatu, prijeli so ga domačini in ga pripravili.

Listnica uredništva. G. Albinus: Non possamus: personalia sunt odiosa. — G. B. v B. Smo morali za prihodnjč odložiti. — G. S—c v M. Prelepa hvala! Za današnji list prepozno prejeli, priobčimo prihodnjč. Da se še večkrat oglasite! — G. dop. iz Volé: Za danes se nam je zagatilo gradivo za list, da smo morali uže stavljen Vaš dopis odložiti za prihodnjč. — G. T—e iz Čerčić: Enako.

Dunajska borza.

	24. Januarij
Enotni drž. dolg v bankovcih	63 gl. 50 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66 " 95 "
Zlata renta	74 " 55 "
1860 drž. posojilo	114 " 70 "
Akeije narodne banke	811 " — "
Kreditne akeije	822 " 25 "
London	118 " 65 "
Napol.	9 " 48 "
C. kr. cekini	5 " 81 "
Srebro	103 " 30 "
Državne marke	

Andrej Perko

c. kr. okrajni živinozdravnik za politiške okraje Goriški, Tolminski in Gradiški stanuje v Gorici, v šolskih ulicah nasproti cerkve Sv. Ignacija v Penaucičevi hiši.

Naznanilo.

V čitalnični restavraciji je na prodaj en biljard z vso pripravo, to je 5 krogelj iz slonove kosti, vsaka teži 26 dekagramov, 11 palic, en lep stol za palice, ena tabla za zaznamovanje iger in pokrov iz desk, da je kakor miza, kadar je pokrit. Kupna cena je 120 gl.

Kdor ga želi kupiti, naj se osebno ali pisмено ogłosi pri podpisnem —

Valentinu Tavčar-ju
v Sežani.

ŽITNA TRGOVINA.

Podpisani ujudno naznanja, da je odprl 15. januarja t. l. svojo

žitno trgovino v Gorici,
na Korenju, pri vodnjaku,

ter se priporoča za obilni obisk p. t. občinstvu. Z odličnim spoštovanjem

(15—1)

Ivan Kavčič.

Razglas.

Vsled današnjega sklepa občnega zbora se razpisuje služba tajnika pri tukajšnjem c. k. kmetijskem društvu.

Po §. 32 društvenih pravil ima tajnik spisavati zapisnike občnih zborov, odborovih sej in sej odborovih odsekov, sestavljati in uredovati društveni list v italijanskem jeziku in statistiko letnih pridelkov; izvrševati ukaze, koje mu nalaga občni zbor in slednjč je odgovoren za red v društveni pisarni.

Plača znaša na leto 1500 goldinarjev a. v.; po enoletni poskušnji se služba stalno poterdí. Prošnje, katerim naj se pridenejo vsa spričevala o zmožnostih in znanji jezikov, naj se vložé v teku meseca februarija pri podpisnem predsedništvu.

C. k. kmetijsko društvo
V Gorici 14. januarija 1878.

Podpredsednik.
Wiljem Ritter I. r.

Tajnikov namestnik.
Angel D.r. Moná I. r.

Razpis

službe županijskega tajnika in služb županijskih stražnikov.

Razpisana je tukaj služba županijskega tajnika z letno plačo pet sto in dvajset gold. i prostim stanovanjem. Prosilci naj vložé svoje prošnje da 21. februarija t. l. pri tem županstvu. Dokazati imajo, da umé popoluoma ustmeno i pisмено slovenski, nemški in taljanski, da so čó sedaj pošteno živeli ter da razumejo županijsko uradovanje.

Prosti ste v tej županiji se sedežem v Sežani tudi dve službi županijskih stražnikov z letno plačo tri sto in dvajset gold. za vsacega stražnika in prostim stanovanjem. Prositelji naj v svojih prošnjah do 21. februarja t. l. dokažejo, da znajo vsaj slovenski pisati, da umé tudi nekaj taljanski govoriti in da so do sedaj pošteno živeli.

ŽUPANIJSKI URAD SEŽANSKI
17. januarija 1878.

O z n a n i l o.

Ker smo velikansko zalogo tako imenovanega alpaka-srebra v Abisiniji (Afriki) za neverjetno nizko ceno kupili in v naši fabriki zopet 63 strojev na par postavili ukrali, smo sedaj v prijetnem polžaji naše izdelke iz alpaka-srebra po 32 1/2 ceneje, boljše in lepše oddajati, kakor do sedaj. Vsakemu je namreč znano, da naše alpaka-srebro nikdar srebro ne zgubi, in čó od najmočnejši kisline nič ne trpi, kar pisμένο zagotovimo.

	Proj.	Sedaj.
6 žilek za kavo iz alpaka-srebra	gl. 1.20, 1.60, 2.00, 2.60	gl. 85, 1.15, 1.40, 1.80
6 žile velikih	" 2.00, 2.60, 3.40, 5.00, 6.00	" 1.40, 1.80, 2.30, 3.40, 4.00
1 velika žilca	" 1.50, 2.40, 2.90, 4.00, 5.00	" 1.00, 1.60, 2.50, 3.40
1 žilca za mleko	" 1.00, 1.45, 2.30, 3.20, 4.00	" 0.70, 1.00, 1.60, 2.10, 2.60
6 parov in alpak-srebrnimi držali	gl. 4.50, 5.30, 6.80, 7.50, 9.00	gl. 3.10, 3.70, 4.40, 5.00, 6.20
6 parov deskritnih nožev in vilic z anglešk. klinami in alpak-srebrnimi držali	gl. 3.50, 4.80, 5.50, 6.95	gl. 2.40, 3.20, 3.80, 4.75

Poleg tega elegantne svečnike za na mizo, par po 50, 75, 80 kr. gl. 1.00, 1.40. Posoda za kavo in čaj po gl. 2.00, 2.50, 3.00, 4.00. Ročni svečniki par po 8.50, 10.50, 14.00. Posoda za sladkor po 2.80, 4.00, 5.50, 7.00. Gl. Trsitelji sladkorja po 60, 75, 90 kr. i. gl. Posoda za olje in očet po gl. 2.50, 3.80, 4.25, 6.00. Posoda za surovo maslo po 95 kr., 1.70, 2.80, 3.25, 4 in še nešteto druge reči, vse po 32 1/2 boljše krp. ko dosedaj.

Naročila z deželo proti poštnem porzaji natančno izveržajo
Fabrika za metalne izdelke Blau & Kann
Dunaj (Wien) Babenbergerstrasse N. 1